

az oroszlánt, de már késő. Késő különösen azért, mert a hadvezetésben is Cleopatrára hallgat s ennek következtében ügyét elveszti, de világszép neje szerelmével hal meg. Cleopatra is öngyilkos lesz. Egyiptomnak vége.

Szerette-e Cleopatra Caesart, — két első férjéről, kik egyszerre testvérei is voltak nem szólva, — vagy a római pletyka volt igaz, hogy varázsló boszorkány? Igazán azért ejté meg e két hatalmas római, hogy politikai célját valósíthassa, vagy tisztán heves vére kergette hozzájuk? Szóval: jó lélek volt-e a világszép asszony vagy megtévedt? ezek a kérdések várnak feleletre.

Bernáth Dezső nem apodictice ugyan, de mégis megírja, hogy célja, elve s szerelme a tiszta erkölcs hímporát sohse veszté el. Egész művén alkalomadtán indokolja s helyesnek találja Cleopatra tetteit. Hol más érve nincs, azt mondja, hogy húsból és vérből álló nő volt s pedig nem valami catoí erkölcsök között nevelve.

Bernáth maga sem mélyed eléggé e kérdésbe. De megvan az a komoly törekvése, hogy igaz históriát akar írni. És ez sikerült is neki. Anyaga felett teljesen rendelkezik, tisztán látja a kort s embereit. Előadása folyamatos s élvezetes, bár néhol bágyadt. Műve hézagpótló: mert tudomásom szerint önálló Cleopatra monografiánk eddig nem volt.

Kristóf György.

Udvarhelyvármegye története

a legrégebb időtől 1849-ig. Írták *Jakab Elek* és dr. *Szádeczky Lajos*. Budapest, 1901. nagy 8-adrét IV+583 l. és 3 térkép.

A múlt tavaszon jelent meg e munka, melyet Udvarhelyvármegye a millenium alkalmából íratott, de melyet a *Jakab Elek* 1897-ben bekövetkezett halála miatt nem fejezhetvén be, a vármegye felkérésére *Szádeczky Lajos* végzett be. *Jakab Elek* az erdélyi fejedelemség végéig írta meg a vármegye történetét 25 ny. íven, onnan *Szádeczky Lajos* folytatta és végezte be a vármegyének a főkormányzók korszaka idejébeli történetét 1690—1849-ig 12 ny. íven.

A vaskos kötetet az Athenaeum állította ki s Udvarhelyvármegyénél kapható.